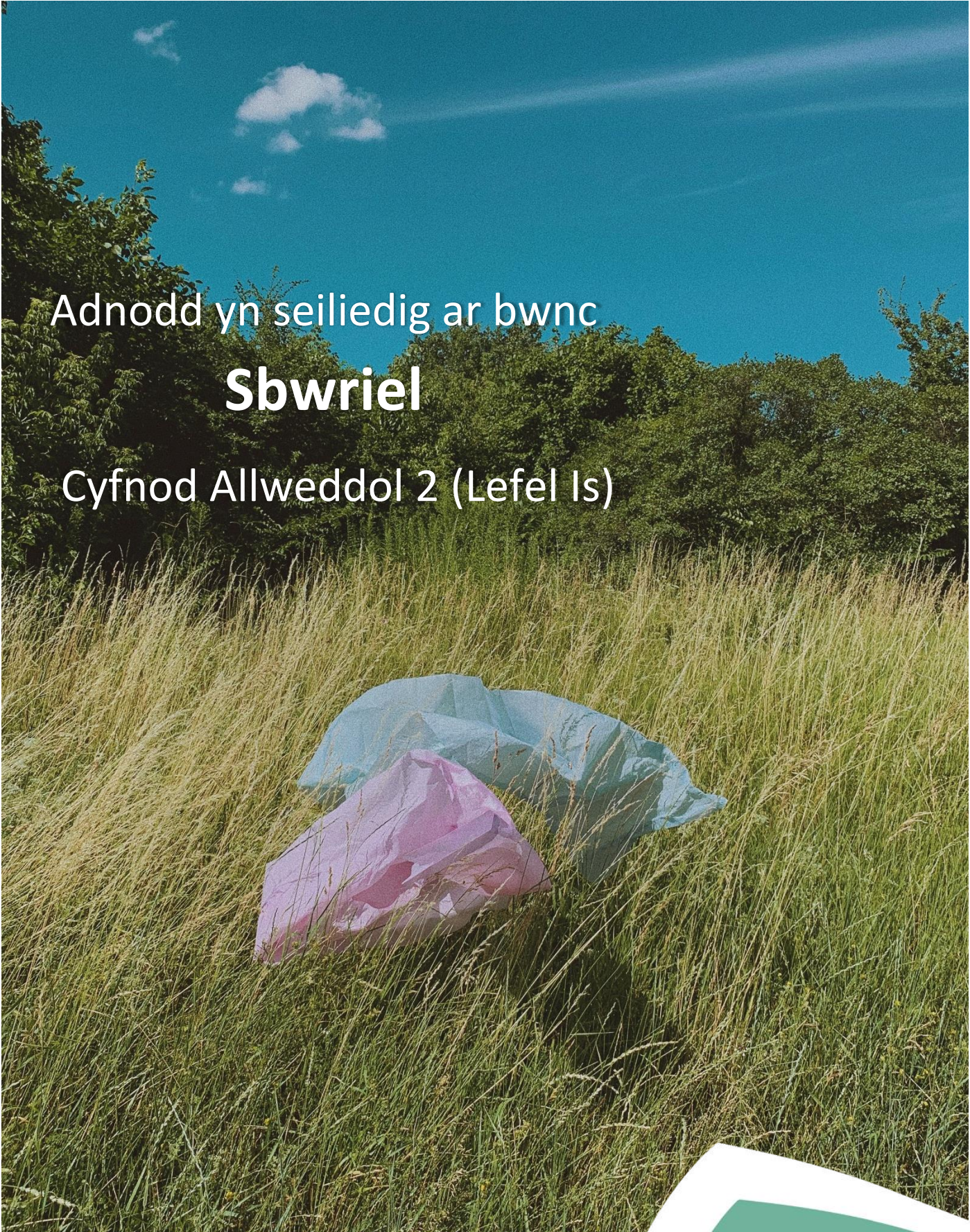

Adnodd yn seiliedig ar bwnc

Sbwriel

Cyfnod Allweddol 2 (Lefel Is)

cadwch keep
gymru'n wales
daclus tidy

Gwybodaeth gefndirol

Mae sbwriel yn rhywbeth y mae'r rhan fwyaf o blant yn ymwybodol ohono o oedran ifanc. Yn anffodus, mae ym mhob man o'u hamgylch, ond mae'n rhywbeth y gallant wneud gwahaniaeth iddo a theimlo wedi'u grymuso wrth wneud hynny. Yr hyn na fydd plant yn ei sylweddoli, efallai, yw na allwch weld yr holl sbwriel gyda'r llygad noeth. Pan fydd plastig yn pydru nid yw'n diflannu, dim ond mynd yn llai ac yn llai, a gall hyd yn oed gronynnau bach fod yn niweidiol i greadur bach iawn. Cânt eu bwyta gan anifeiliaid di-asgwrn-cefn ysglyfaethus gwyllt ar y tir ac yn y môr cyn cael eu pasio i lawr y gadwyn fwyd a chyrraedd y bwyd rydym yn ei fwyta, hyd yn oed. Mae angen i ni fod yn ymwybodol o'r niwed y gall micro blastigau ei wneud a chymryd camau i'w hatal rhag cyrraedd y gadwyn fwyd.

Safbwynt hinsawdd

Plastig yw un o'r llygryddion mwyaf hir ei barhad ar y Ddaear. Gall bara am 400 mlynedd neu fwy. Ac ar bob cam yn ei oes, hyd yn oed ymhell ar ôl iddo gael ei daflu, mae plastig yn creu allyriadau nwyon tŷ gwydr sy'n cyfrannu at gynhesu ein hinsawdd. Wrth iddo bydru yn yr amgylchedd, mae'n creu micro blastigau sy'n llygru'r

tir a'r môr. Mae'n bwysig ein bod yn lleihau ein defnydd o blastig, yn enwedig eitemau untro. Wrth i blant ddechrau sylweddoli beth sy'n digwydd i eitemau ar ôl i ni orffen gyda nhw, gyda lwc byddant yn edrych ar eu defnydd eu hunain o eitemau a sut maent yn cael gwared arnynt.

Cadwyn Fwyd Micro Blastig

Cyfnod Allweddol 2 (Lefel Is)

Mae micro blastigau i'w cael mewn cymaint o bethau a ddefnyddiwn hyd nes y mae'r tir yn llawn ohonynt. Dengys y gweithgaredd hwn sut y gall y micro blastigau hyn deithio drwy'r eco system a'u cael mewn llawer o anifeiliaid.

Deunyddiau sydd eu hangen:

- Llun o fwydyn (pryf genwair)
- Cardiau beth mae mwydodr yn ei bwyta
- Papur gwyrdd a phinc wedi'i dorri yn ddarnau bach fel tocynnau, bydd angen llawer mwy o binc na gwyrdd arnoch. (Caniatewch oddeutu 5 tocyn fesul plentyn)
- Stopwats
- Clipfwrdd

Cam 1

Dechreuwch drwy ddangos y llun o'r mwydyn ac eglurwch sut mae'n brif ailgylchwr natur, yn bwyta pa bynnag ddeunydd sy'n pydru y daw ar ei draws yn y tir cyn ei droi'n bridd. Fel rheol mae hyn yn cynnwys dail a phlanhigion marw ond os daw ar draws micro blastigau yn pydru yn y pridd, bydd yn bwyta'r rhain hefyd. Ar ôl i'r mwydyn eu bwyta, maent yn aros yn ei gorff.

Cam 2

Gofynnwch i'r plant beth allai fwyta mwydod a dechrau gwneud rhestr.

Dangoswch iddynt y lluniau sy'n rhestru llawer o ysglyfaethwyr y pryf genwair er bod llawer mwy. Faint oedd ar eu rhestr nhw.

Cam 3

I ddechrau ar y gêm, dewch o hyd i le mawr ar y safle a gofyn i'r plant wasgaru fel nad ydynt yn rhy agos at ei gilydd, mwydod ydynt. Gwasgarwch y tocynnau gwyrdd ar draws y safle i gyd. Eglurwch y gollyngwyd bag plastig yn un ardal amser maith yn ôl a'i fod bellach wedi pydru yn ficro blastigau. Gwasgarwch docynnau pinc i ddangos lle gollyngwyd y bag.

Cam 4

Dywedwch wrth y mwydod fod ganddynt 45 eiliad i gasglu cymaint o docynnau ag y gallant ond gan mai mwydod ydynt ac ni allant symud yn gyflym iawn drwy'r pridd, bydd rhaid iddynt aros yn llonydd ac estyn allan i gasglu'r tocynnau. Os yw'r tir yn sych, gallent sleifio ar hyd y llawr.

Pan fydd yr amser ar ben, bydd angen iddynt gyfrif sawl tocyn gwyrdd a phinc maent wedi'u casglu.

Cam 4

Dywedwch wrth ddau draean o'r rheiny sy'n weddill eu bod yn greaduriaid sy'n bwyta mwydod Gallant fod yn dyrchod daear, adar duon, draenogod, nadroedd y gwair neu frogaod.

Bydd ganddynt 30 eiliad i 'fwyta' cymaint o fwydod ag y gallant. Gwnânt hyn drwy fynd at y mwydod a dweud 'blasus iawn'. Gan eu bod yn gigysyddion gallant symud o amgylch i ddal y mwydod.

Pan fydd yr amser ar ben, bydd angen iddynt gyfrif sawl tocyn gwyrdd a phinc sydd ganddynt. Dylent sylwi bod gan fwy ohonynt gymysgedd o'r ddau liw.

Cam 5

Y plant olaf fydd y cigysyddion eilaidd megis llwynogod, gweilch Marth a moch daear. Bydd ganddynt 20 eiliad i fynd i mewn a 'bwyta'r' cigysyddion cynradd drwy gymryd eu tocynnau a dweud 'blasus iawn'. Pan fydd eu hamser ar ben, bydd rhaid iddynt gyfrif eu tocynnau. Dylent sylwi bod y tocynnau pinc wedi'u gwasgaru'n dda ac mai ychydig iawn o gigysyddion sydd heb ficro blastigau yn eu system. Eglurwch mai dyma sy'n digwydd yn y byd naturiol.

Cysylltiadau â'r Cwricwlwm

Maes Dysgu a Phrofiad - Y Dyniaethau

Datganiad o'r Hyn sy'n Bwysig:

Mae ein byd naturiol yn amrywiol a deinamig, wedi'i ddylanwadu gan brosesau a gweithredoedd dynol.

Mae cymdeithasau dynol yn gymhleth ac yn amrywiol, ac maent yn cael eu llywio gan weithredoedd a chredoau pobl.

Camau nesaf a syniadau eraill

- Ymchwilio i sut mae'r broses hon yn digwydd gydag anifeiliaid y môr a sut mae plastigau yn cyrraedd ein cadwyn fwyd.

Gwefannau Defnyddiol

<https://www.kidsagainstplastic.co.uk/>

<https://www.natgeokids.com/uk/kids-club/cool-kids/general-kids-club/plastic-pollution/>

